

MANGFOLDET ROMMES I MEG

Anne B. Reinertsen

Jeg kunne ha startet med slutten, med gutten. Hvis du vil kan du det. Flytte historien om gutten og mamma helt fram i teksten. Da finner du tanketekstlinjer underveis. Eller du kan gjøre begge deler samtidig, sammen alltid ulikt. Da finner du tanketekstlinjer underveis. *Du er mitt refreng og jeg ditt.*

What is this point of self-criticism? It is the point where the structure, beyond the images that fill it and the Symbolic that conditions it within representation, reveals its reverse side as a positive principle of nonconsistency that dissolves it: where desire is shifted into the order of production, related to its molecular elements, and where it lacks nothing, because it is defined as the *natural and sensuous objective being*, at the same time as the Real is defined as *the objective being of desire*. (Deleuze and Guattari, 2004b, s. 342, kursiv i original)

Jeg er intet. Jeg er ingen. Jeg er mye. Jeg er mange. Jeg er mangetydig. Jeg er lag på lag av fortellinger, et flettverk. Jeg vil utfolde meg. Jeg vil folde meg ut. Åpne opp for fantasien og la sinnet skifte sted. Åpne opp for noe annet enn det jeg er vant til eller forventer. Ikke låse eller bli låst i positive forståelser. Alt

det andre rommes også. Jeg vil leve sammen i mangfoldighet, romslighet og feilbarlighet. Gå bort fra det mer konstaterende i definisjoner, kriterier og rammer til det mer ukjente, men samtidig veldig nære. De følelsene, sansingene, opplevelsene og affektene jeg kjenner, men ikke nødvendigvis hva er og hva heter. Lærende praksiser i samarbeid og at det er i situerte kroppsliggjorte inter-intrarelasjoner læreren/jeg etablerer med det enkelte barn at man lykkes eller mislykkes i et læringsperspektiv. Det kroppsliggjorte er samtidig immanent (knyttet til kapasiteter og verdener/liv den/det utgår fra), relasjonelt (rørt/berørt av sin posisjon til- og inter-intra-aksjon med andre sinn, kropp og objekter), affektivt (formet av bevisste og/eller ubevisste følelser og sensasjoner) og situert (koplet til spesifikke reelle og virtuelle rom, steder, behov og omstendigheter). Det er det immanente som bryter, skyver og rokker mest radikalt på tanken: alt alltid, alt og ingenting ... Jeg går meg vill, jeg mister fotfeste. Men det er som det skal være, og som jeg kommer tilbake til skaper jeg min egen empiri i foreløpig trygghet. *Med gutten spør jeg hvem utdanningsinstitusjonene i våre nordiske rhizomer er til for?*

Intet er her. Intet er liv. Intet er mye. Intet er mange. Intet er mangetydig. Intet er lag på lag av fortellinger, et flettverk. Intet vil utfolde seg. Intet vil folde seg ut. Åpne opp for fantasien og la sinnet skifte sted. Åpne opp for noe annet enn det intet er vant til eller forventer. Ikke låse eller bli låst i negative forståelser. Alt det andre rommes også. Intet vil leve sammen i mangfoldighet, romslighet og feilbarlighet. Gå bort fra det mer konstaterende i definisjoner, kriterier og rammer til det mer ukjente, men samtidig veldig nære. De følelsene, sansingene, opplevelsene og affektene intet kjenner, men ikke nødvendigvis hva er og hva heter. Lærende intet i samarbeid, og kunnskaper som det situerte kunnskaper gjør mulig i fellesskap, som produktive forbindelser og uventede åpninger. Intet er ladet med krefter, livgivende, kreativt, mangfoldig og udefinert. Intet er egentlighet og ikke det motsatte. Intet er å ikke gi slipp på seg selv, men en annen måte å tenke seg selv på. Intet er å kjenne seg selv, mangetydig og flertydig. Intet er oppløsning av min subjektivitet og min identitet bli en kollektivitet. Intet er ordet er jeg er egentlighet og kritikk og kritisk utforskning mitt engasjement for inkludering. Mange, mangfoldighet rommes i meg.

Ordet er her. Ordet er liv. Ordet er mye. Ordet er mange. Ordet er mangetydig. Ordet er lag på lag av fortellinger, et flettverk. Ordet vil utfolde seg. Ordet vil folde seg ut. Åpne opp for fantasien og la sinnet skifte sted. Åpne opp for noe annet enn det ordet er vant til eller forventer. Ikke låse eller bli låst i forståelser. Alt det andre rommes også. Ordet vil leve sammen i mangfoldighet, romslighet og feilbarlighet. Gå bort fra det mer konstaterende i definisjoner,

kriterier og rammer til det mer ukjente, men samtidig veldig nære. De følelsene, sansingene, opplevelsene og affektene ordet kjenner, men ikke nødvendigvis hva er og hva heter. Lærende ord i samarbeid og ikke bare et ord i sin definerte mening, men en klang som kan sette i gang vibrasjoner, assosiasjoner og bevegelser slik at teksten kan begynne å leve og skape ringvirkninger. Ordet er derfor ikke et *ordensord* (Deleuze & Guattari, 2004a s. 93) for faste formuleringer og vaner, og som skaper blokkeringer. Ordet er ikke kun bevisste og stratifiserende komposisjoner som igjen fungerer som implisitte forutsetninger i språket. Ordet er tvert imot alltid koblet til talens handlinger (*speech-act*), altså hva det som uttrykkes gjør, snarere enn å tenkes som uttrykk for bakenforliggende informasjon. Språk er derfor alltid kun er form for *indirekte diskurs* (Deleuze & Guattari, 2004a, s. 93), som kollektive sammensettinger av uttrykk hvor hvert ord eller begrep er ”fanget” i erfaring.

Ordet er et dikt. Jeg er ordet. Jeg *order* (Pessoa, 2014). Jeg er dikt. Jeg dikter. Jeg skriver. I diktet er det et poeng at ting kan bety forskjellige ting. Intet kan bety forskjellige ting. Jeg kan bety forskjellige ting. Ordet kan bety forskjellige ting. Diktet er ingen sammenstimling av tegn i (semiotiske) regimer. I diktet er ingen arresterende metaspråk. Ingen fastfrysing av meninger. Ingen definisjon av kunnskaper. Poesispråket er aldri i boks. Det kan ikke fanges, skal ikke fanges, skal ikke defineres. Kjernen i poesispråket handler ikke om logikk, er ikke kausalitet, er ikke en definisjon. Jeg er et dikt. Jeg inneholder mangetydighet. Et menneske kan ikke låses i en mening, en kunnskap, en definisjon. Definisjoner (av mennesker, ting, dyr...) er farlig og kan misbrukes. Jeg er en samtidig kollaps og konstellasjon av linjer og stemmer som ikke er meg bevisst, men som like fullt gir retning for ”jeget”, ”meget”, konstituering av min subjektivitet som oppløst og som folder seg, folder seg inn og ut, folder meg inn og ut. Jeg dikter. Jeg skriver.

Jeg, intet, ordet, og diktet er meningsløst. Jeg, intet, ordet og diktet er meningsløshet. Jeg, intet, ordet og diktet er effekter av hendelser som har kollapset i hverandre og skaper sjokkbølger. Jeg, intet, ordet og diktet skaper handlinger. Jeg, intet, ordet og diktet er en produktiv kraft og nødvendighet for tenking, skaper talehandling, bekrefter tilfeldigheter, ulikheter, forskjell, manglende sammenfall. Ingen overføring- som i metaforer, fra en serie til en annen, men en frambringning av mening i en bekreftende meningsløshet. Vilkarlighet som en forutsetning for nødvendighet. Meningsløshet som en forutsetning for mening, og om du vil; ikke-tenkning som en forutsetning for tenkning. Det innebærer at hvert ord og begrep blir til en *bekreftende meningsløshet som er i stand til å frembringe mening* (Berge, 2009, s. 72). Hvert

begrep blir handlende og metodologisk. Og igjen, mange, mangfoldet rommes i meg. Min paradoksale nødvendige subjektivitet.

Rhizomet er som diktet Det er naturens grokraft og kulturens muligheter samtidig og gjensidig og strekker seg fra biologisk celle- og partikkelnivå til våre abstrakte universelle drømmer og tanker om og i liv. Sinn og materialitet er uatskillelig. Hvert arvestoff (DNA-RNA) har kapasitet til å lære. *En e-post fra en mor: Han har et ønske om å oppdage verden omkring seg.* Deleuze & Guattari (2004a) skriver: *A new rhizome may form in the heart of a tree, the hollow of a root, the crook of a branch. Or else it is a microscopic element of the root-tree, a radicle, that gets rhizome production going* (s.16). Rhizomet som dikt er slik et bilde på betydning av sammenheng og bevegelse, maskinisk produksjon av konstant viktighet for hver/andre. Bildet bryter alltid alle mønstre og skaper alltid nye, som punkter og linjer som affektivt kollapser i hverandre for hver/andre. Rhizomet som diktet- og bevisstheten om foreløpigheten av prosesser på tvers av foreløpige grenser, åpner opp for oversettelser og fortolkninger utenfor kjente vokabular i uferdige kanaler. Situerte kunnskaper handler slik om fellesskap, ikke om isolerte individer. Om produktive forbindelser og uventede åpninger. Åpninger i *indirekte diskurser* som en tilstedeværelse av *ordensord* implisitt i hvert ord, implisitte forutsetninger som skaper handlinger (Deleuze & Guattari, 2004a, s. 93). Jeg order et rhizom. Jeg skriver rhizom. Selvorganisert og stokastisk¹, skriver ingen utopier og perfekte former. Jeg øver meg på å tenke framtida annerledes.

Jeg dikter videre med to meningsløse begreper. To begreper som kritiske intervensjoner i praksiser og metoder. Det er begrepene skrijving og inkludering. Jeg skriver inkludering og rhizomet er mitt dikt, min skrivemaskin, mitt forskningsdesign og modell. Jeg ser på dette som bevegelser fra et syn på inkludering og forskning på/med inkludering som en utvidelse av et sett av rettigheter til retten til å gjenskrive en rettighet igjen og igjen. Retten til læring. Skrijving som endring. I stedet for at inkludering ses på som en abstrakt målsetting om realisering en gang i framtiden, ser jeg inkludering som en rettferdig etablering i tilblivelser. Det synliggjør spenninger mellom rettferdighet og urettferdigheter i nåtid, men er samtidig orienter mot nye sosiale framtider. Viktig er det også at i stedet for at byrden og kostnadene for å bli inkludert primært bæres av den/de som søker medlemskap i et fellesskap, ses

¹ Stokastisk, tilfeldig. En stokastisk prosess er en prosess som styres etter sannsynlighetslover. To begivenheter A og B sies å være stokastisk uavhengige dersom sannsynligheten for at både A og B inntreffer er lik produktet av sannsynligheten for A og sannsynligheten for B. En stokastisk variabel er en variabel med en sannsynlighetsfordeling. Store norske leksikon (2005-2007); Frøslie, Kathrine Frey: *stokastisk i Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 6. juni 2024 fra <https://snl.no/stokastisk>

inkludering i lys av delte byrder og kostnader. I stedet derfor at inkludering teoretiseres og praktiseres gjennom en gjestfrihetskultur basert på toleranse, skriver jeg her om inkludering gjennom kulturer hvor autoritet og maktstrukturer kollektivt blir satt spørsmålsteget ved og diskutert i fellesskap. Oppsummert som bevegelser fra inkludering i et individuelt perspektiv til tilblivelser i kollektiviteten.

Inkluderende design er ikke en konsekvens av beslutninger om design. Det er ikke en reparasjon av noe som allerede er gjort. Design er for alle, ikke for å reparere eller tilpasse. Handikappet- eventuelle mangler, oppstår i utfordringene eller problemene kroppene møter, ikke i selve kroppen. Det er utfordringer i hverdagen som skaper handikappene, manglene. Inkludering som diktet som rhizomet må integreres som en dynamikk i designprosessen og i tanken fra start. Det gir signalverdi om hvordan vi bygger opp samfunnet vårt, utdanningene våre og læring. Walt Whitman (1819-1892) synger, dikter, skriver:

Song of Myself, 51

The past and present wilt—I have fill'd them, emptied them.
And proceed to fill my next fold of the future.

Listener up there! what have you to confide to me?
Look in my face while I snuff the sidle of evening,
(Talk honestly, no one else hears you, and I stay only a minute longer.)

Do I contradict myself?
Very well then I contradict myself,
(I am large, I contain multitudes.)

I concentrate toward them that are nigh, I wait on the door-slab.

Who has done his day's work? who will soonest be through with his supper?
Who wishes to walk with me?

Will you speak before I am gone? will you prove already too late?²

² Dette diktet er offentlig (in the public domain)

Min rhizomatiske skrivemaskin og modell

Write, form a rhizome, increase your territory by deterritorialization, extend the line of flights to the point where it becomes an abstract machine covering the entire plane of consistency (Deleuze and Guattari, 2004a, s. 12)

Rhizomet er som diktet er samtidig. Rhizomet er biologi og naturens grokraft er skrijving og kulturens muligheter. Anvendelsesområdet til begrepet rhizom er utvidet til å gjelde politiske kropper og inkluderer subjektivitet og derigjennom begrepet *becoming/s* som i tillegg til *difference-* forskjell- er gjennomgående i hele Deleuze og Guattaris produksjon. Tilblivelser med og i forskjell alltid, med andre ord, *forskjell som livets metode*. Det innebærer desentrering av subjekter eller det å skape overganger mellom subjekter og objekter, mellom substantiv og verb, mellom substanser og prosesser. – *lar sinnet skifte sted*. Eller det å skape variasjoner i objektet som å gjøre objektet til *objectile* (Simondon, 2017) slik at det- objektet - blir en hendelse med følger for subjektet. Materialitet og objekter kan ta for stor plass og pedagogens rolle blir minsket. Med henvisning til Whitehead (1938, 1978) hevder Deleuze at heller enn å ha med et sub-jekt å gjøre, har vi med et superjekt å gjøre: ”Just as the object becomes objectile, the subject becomes a superject” (Deleuze, 1993, s. 21). Slik går min subjektivitet i oppløsning og min identitet bli en kollektivitet hvor jeg de facto skaper min egen empiri. Mitt rhizomatiske vi blir til i en hendelse sammen hvor vi engasjerer hverandre. Eller for å fortsette i det Whiteheadske; min skrijving, min forskning og arbeid blir liv, blir et eventyr. Ikke mindre alltid mer og pedagogens rolle øker, som menneske. *Han har et ønske om å oppdage verden omkring seg.*

Rhizomet er reelt og virtuelt og opererer gjennom variasjon, ekspansjon, erobring, innfang og utskudd. Som en konstant skrivende eller maskinisk korttidshukommelse som skaper stadig nye bevegelige og dynamiske tankekart for (her) inkludering. Bevissthetens avgrensning mot sin gjenstand er kanskje det mest selvnlysende strukturelle elementet i universets geometri. Bevisstheten opprettholder bildet av omgivelsene og universet, som et kart under utvikling. At noe i det hele tatt kan fungere som bilde er grunnleggende for menneskets bevissthet. Med andre ord, fiksjon er nødvendig og genererer eller avler bevissthet. Det er en form for konstant billedlig og konseptuell innovasjon. Rhizomet som bilde, som skrivemaskin og modell. Rhizomet som tenkemulighet og folden som dets grunnformasjon. En endeløs produksjon av

folder. Flere bevissthetslag ikke bare enten ubevisst eller bevisst, men variasjoner og bevegelser inn og ut av bevisstheter.

I rhizomet er begreper slik deterritorialiserte intensiteter som tvinger oss til å filosofere eller tenke mens de- begrepene- blir transpersonlige. Og mens de slik beveger seg mellom ulike posisjoner, innhold og fag, blir de trans- eller tverrfaglige. På denne måten blir begreper handling og praksiser som reorienterer tenking og åpner opp for aktivistisk utforskning, nye muligheter og kunnskaper. Den Andre og dermed inkludering er komponert av det mulige, det eksisterende og i reelt språk, ytringer realiseres for hverandre. Delaktighet i mangetydighet eller former for produktiv usikkerhet blir slik attraktivt som forutsetning for å stille seg på barnets side og kan utvikles til en sterk energikilde og drivkraft for endring. Det er konsept som metode og *konseptets pedagogikk* (Deleuze og Guattari, 1994).

Min tanke er at et slikt grunnleggende grep til syvende og sist kan gjenreise læring som en inkluderende naturkultur konstant jf. den *intensive og affektive inkluderte midtes logikk* (Bosteels 1998, Reinertsen 1918, 2020, Semetsky 2020,) og utdanningsinstitusjonene våre som forståelige og meningsfulle steder for alle. Rhizomet da som modell for hvordan verdien av kunnskaper kan opprettholdes og degradering av utdanning stanses. *For hvem? Den eneste gangen jeg kan slippe av på skolen er når vi har diktat, i pausen mellom to ord. Affekt er en førpersonlig intensitet som korresponderer med overgangen fra et kroppslig erfaringsnivå til et annet og innebærer en økning eller reduksjon i kroppens kapasitet til å handle* (Massumi in Deleuze and Guattari, 2004, s. xvii egen oversettelse). Affekt gir altså ikke opphav til noen egentlig mening, men gjør oss mottakelige, sårbare kanskje, men på en produktiv måte for den Andre/noe annet, ultimativt læring. *Affekt foreskriver ikke. Det lover. Det det lover er intensitet* (Massumi, 2015, s. 209 egen oversettelse). Det er et syn på kunnskaper som produsert indirekte og prosessuelt, alltid foreløpig og avhengig av en affektiv komponent. Videre at erfaring trumfer kunnskap. Eller sagt på en annen måte, for at kunnskaper skal få betydning, er det avgjørende at affektive komponenter tas med og gis stemme slik at ethvert subjekt skriver seg inn som del i den samme kunnskapen.

Oppmerksomheten og beredskapen rettes slik mot det som emergerer eller dukker opp og skapes i øyeblikket og bidrar gjennom det ubevisste, til bevissthet om kunnskapens situerte betydning og verdi. Betydning i sammenheng og tilhørighet her og nå. Det er snakk om vibrasjoner på molekyl- og partikkelnivå som det eneste sanne, og da er vi i en monistisk filosofisk verdensanskuelse som opphever skiller mellom natur og kultur og hvor vi logger oss på – eller setter/skriver oss inn i noe som del i og ikke separert fra.

Molekularitet relateres slik til desentrerte individuerte responser på fenomener eller typer av atferd, hvor det molekylære er relatert til varige prosesser og skaping, eller det vi kan kalle inter/intra molekylær handling. Derfor har alle oppfattede objekter, organisk eller ikke organiske, et eget liv og er kun følt gjennom spenningene i dets moralske masse og molekylære små deler. En etikk, en moral eller en moralsk handling eksisterer derfor kun i materien i det lokale her og nå. Det kroppsliggjorte er samtidig immanent, relasjonelt, affektivt og situert skrev jeg over. I rhizomet kan det kroppsliggjorte da like gjerne kalles trans- , ikke -, eller u - kroppslig og at alle realiteter blir paradoksale. Om *the incorporeal* skriver Grosz (2017):

-the incorporeal, { ...} is capable of numerous revivals and new lives. This is a tradition that eschews dualisms- any conception of the mind or reality and body, or materiality, as separate substances – in order to develop a nonreductive monism or a paradoxical dualist monism. (s. 249)

Det innebærer å invitere til en mer ydmyk forskning som problematiserer både fantasien om individuell autonomi og antroposentrismens³ hybris gjennom å øke fokus på datamaterialene og å kunne tenke mer med dem. Det er forskning som utfordrer sine egne bevegelser og stiller spørsmål ved detaljene i sin egen posisjonalitet. Det er invitasjoner til å utvide, utdype, restrukturere, rekonseptualisere, reformulere og samtidig utfordre de forslagene som settes fram og å bringe, skape og frembringe nye; forslag som er langsomme og presserende, sjenerøse og spisse, åpne og rastløse.

Utfordringen er imidlertid alltid å skrive fram *stramme* prosjekter til tross for mangetydigheten og det er i slike øyeblikk utfordringen møtes og linjer kollapser i hverandre. Språkets autonomi finner slik sted på stedet hvor dikteren er betrakterens stedfortreder. Ytringen finner sted i samfunn og er en aktivitet, en fri handling som omfattes av en rett, retten til inkludering, en menneskerett. Deleuze og Guattari utforsker den mørke natten, utsiden av tanken. Eller rettere sagt, de adresserer fremveksten av tanken selv som brudd, her som kritisk engasjement for inkludering ultimativt læring. For å utdype denne paradoksale sammenhengen mellom affekt, bevissthet og rhizomet skriver Deleuze og Guattari (2004a): *Saken er å produsere det ubevisste, og sammen med det, nye uttalelser, forskjellige ønsker: rhizomet er nettopp denne produksjonen av det ubevisste* (s.19-20 egen oversettelse, understreking erstatter kursiv i original). Det innebærer oppmerksomhet og observasjoner på mikronivå, en etikk og

³ Antroposentrisme viser til det som har mennesket som midtpunkt.

estetikk som handler om det viktige i det lille og i tingenes småhet. Sammenhenger mellom det partikulære og det universelle realiseres. Sannhet finnes i mulighetene, i prosessene og i poesien. Vi søker etter alle elementene alltid; kroppene, praksisene, lovene, konseptene, minnene. Det er for å kritisere det vi tror vi vet og for å underminere egne illusjoner om identitet. Eller som Massumi (2013) uttrykker det: *The depth of truth is reticent because it is nonsensuous, in a certain way* (s.176).

Som rhizomatiske mangfold kan vi slik skape nye realiter, nye virkeligheter. Vi skriver, men ikke med et spesielt mål for øye, men med kunnskap om- og tro på de immanente mulighetene som ligger i virkelighetene våre. Stokastiske analyser av variabler styrt av kaos, og som involverer biologiske, fysiske, statistiske- og kvalitative dataanalyser for å vite hva som former et fenomen, kroppsliggjøre dem i utvikling av modellene, samtidig med at vi føyer stadig nye modeller inn i analysene for å teste og kalibrere. Rhizomet som stokastisk kalkulerer for å modellere med/for *framsyn* og i flerdimensjonale erfaringsrom (Reinertsen, 2015). Flere dimensjoner og sammenvevinger av tid, sted og relasjoner, som kan sette i gang forandringer som strekker seg utover opplysningsprosjektets fremoverjagende bevegelser, en metamodellering av kunnskaper *in the making*. Deleuze og Guattari (2004a) skriver:

Write to the *n*th power, the *n* – 1 power, write with slogans: Make rhizomes, not roots, never plant! Don't sow, grow offshoots! Don't be one or multiple, be multiplicities! Run lines, never plot a point! Speed turns the point into a line! Be quick, even when standing still! Line of chance, line of hips, line of flight. Don't bring out the General in you! ... (s. 27)

I Norge på TV2 kunne vi i 2020 følge programserien og konkurransen *skal vi danse*. For første gang var en rullestolbruker med i konkurransen. På sosiale medier koker det at kommentarer og ikke alle er like hyggelige for å si det slik: Du har ikke noe i en dansekonkurranse å gjøre! Folk i rullestol kan ikke danse osv osv. I dansen, i livet som i forskning oppstår handikappet i utfordringene eller problemene kroppene møter, ikke i selve kroppen. Det er hvordan vi møter mennesket i rullestolen som eventuelt skaper handikappet, ikke mennesket som sitter i den. Inkludering er dynamikk i tanken fra start. Det gir en viss signalverdi om noe...

Ingen spør meg hva jeg har lyst til å lære.

Den diktende pedagogens økte betydning og livets metodologi

"I Contain Multitudes" Bob Dylan (2020)

Today, and tomorrow, and yesterday, too
The flowers are dyin' like all things do
Follow me close, I'm going to Bally-na-Lee
I'll lose my mind if you don't come with me
I fuss with my hair, and I fight blood feuds
I contain multitudes

Got a tell-tale heart like Mr. Poe
Got skeletons in the walls of people you know
I'll drink to the truth and the things we said
I'll drink to the man that shares your bed
I paint landscapes, and I paint nudes
I contain multitudes

A red Cadillac and a black mustache
Rings on my fingers that sparkle and flash
Tell me, what's next? What shall we do?
Half my soul, baby, belongs to you
I rollick and I frolic with all the young dudes
I contain multitudes

I'm just like Anne Frank, like Indiana Jones
And them British bad boys, The Rolling Stones
I go right to the edge, I go right to the end
I go right where all things lost are made good again
I sing the songs of experience like William Blake
I have no apologies to make
Everything's flowing all at the same time
I live on a boulevard of crime
I drive fast cars, and I eat fast foods
I contain multitudes

Pink pedal-pushers, red blue jeans
All the pretty maids, and all the old queens
All the old queens from all my past lives
I carry four pistols and two large knives
I'm a man of contradictions, I'm a man of many moods
I contain multitudes

You greedy old wolf, I'll show you my heart
But not all of it, only the hateful part
I'll sell you down the river, I'll put a price on your head
What more can I tell you? I sleep with life and death in the same bed
Get lost, madame, get up off my knee
Keep your mouth away from me
I'll keep the path open, the path in my mind
I'll see to it that there's no love left behind
I'll play Beethoven's sonatas, and Chopin's preludes
I contain multitudes

Rhizomet som diktet er *forskningsskaping* (Manning, 2015) og samtidig forskningsdanning, en konstant jakt på nye subjekter. Begrepene inkludering og skrijving blir da som territoriale refreng som gir meg, skribenten, forskeren, læreren, pedagogen, dikteren midlertidig trygghet i kaos. Midlertidig trygghet som *tilblivelser i data* (Reinertsen, 2014) og slik skaper jeg min egen empiri. Skaper empiri som affekter og tanker i bevegelse verken kritiske eller defensive. Skaper empiri som åpner, mobiliserer, muliggjør og potensialiserer. Åpner opp med tanker om annet alltid. Jeg dikter videre i bevegelse. Det er dikt i bevegelse, dikt som beveger seg. Skrijving og dikt blir mitt empiriapparat. Jeg stiller meg på barnets side, men det finnes ingen objektivitet som kan bestemme andres posisjon, hva de trenger eller bør gjøre. Intersubjektive relasjoner – hvis de oppstår, mellom lærer og elev, voksen og barn er det viktigste, det mest flyktige og verdifulle, men umulig å fange en gang for alle. Derfor dikter jeg. Jeg dikter meg. Jeg dikter deg, deg og meg. *Du kjære venn på skolen som skriver*. Andre steder har jeg kalt dette *de facto slutten på kritikk* (Reinertsen, 2019) og *flerfaktualitet* som inkludering av ulike evidenser produsert ulikt. Massumi (2013) skriver:

Skipping the standardized judgement phase means that new forms of Thirdness must be invented. Only an intervention of Thirdness can regulate becoming in any way, whether normatively for stability, or

self-renewably for the existential flicker of reappearing potential. Because that's what Thirdness is: regulated passage from one phase to another. (s. 102-103)

Slik som Ahmed (2017) viser oss at feministisk teori er generert fra hverdagsliv og erfaringer fra det å leve et feministisk liv, ønsker jeg å vise at pedagogisk teori og forskning på pedagogikk og læring kan genereres fra hverdagsliv og erfaringer fra det å leve et rhizomatisk liv som/for inkludering. Pedagogikk og pedagogisk forskning sett på som livets metodologi i dikt. Dikt om hvordan pedagogen blir fremmed fra den verden hun kritiserer- ofte ved å sette ord på og fokusere på problemer, og hva hun da lærer om verden fra de anstrengelsene hun går gjennom for å endre dem. Diktning som en samtidig fremmedgjørende og omformende poetisk og personlig refleksjon og meditasjon. Og mens Ahmed (2017) skriver fram den feministiske figuren *killjoy*⁴ som bilde og modell for innovative løsninger, slik som å danne støttesystemer og forberede verktøykasse for å overleve, skriver jeg fram rhizomet som bilde og modell for å styrke båndene mellom teorier om pedagogikk, forskning og læring og det å leve liv som gir det bærekraft. Slik får den diktende pedagogen stadig større verdi. Heller enn *killjoy* som en som ødelegger andres glede blir *forskjell* og tilblivelse, rhizomet som skrivemaskin, et bilde og modell for overlevelse. Octavia E. Butlers (1947-2006) science fiction univers med vampyrer og myriader av former er kanskje også et bra bilde og modell. Da rir vi av sted, ikke på Deleuze og Guattarriske fluktlinjler, men på kosterkaft mot Bloksberg. Det er et nytt syn på utdanning, utdanning for liv i liv. Det er skriving og varme på papir og den aktivismen jeg kan bidra med.

Jeg begynte og slutter med tanken om å stille seg på barnets side. Dette er fra en e-post som jeg fikk av en mor og som jeg har fått lov til å gjengi:

Som de fleste små barn er min sønn en aktiv, nysgjerrig og kreativ gutt med et sterkt ønske om å oppdage verden omkring seg. Han insisterer imidlertid på å gjøre det på sin egen måte og motsetter seg ethvert forsøk på opplæring. Etter hvert som jeg så at han vokste opp, ble jeg mer og mer oppmerksom på at den vanlige skolen ikke ville gi ham nok rom til å utvikle seg. Dette er ordene til min syv år gamle sønn som uttrykker

⁴ one who spoils the pleasure of others <https://www.merriam-webster.com/dictionary/killjoy>

Hentet 6 juni 2024

sín frustrasjon over hvordan klassen administreres og følelsene hans av å bli behandlet som et objekt. Ikke som et menneske med egne interesser, tanker og følelser: Ingen spør meg hva jeg har lyst til å lære. Hvis jeg er ferdig med en oppgave før de andre, må jeg sitte å tegne. Den eneste gangen jeg kan slappe av på skolen er når vi har diktat, i pausen mellom to ord (epost korrespondanse med foresatt, høst 2019).

Jeg avslutter der og noen andre kosterkafturer om nullvisjoner.

I september 2020 fikk vi også en ny plan for å forebygge selvmord og nullvisjon⁵. Tiltak inkluderer analyse av hvert tilfelle, nasjonalt forebyggingsforum, nødknapp i sosiale medier, nasjonal krisetelefon og bedre oppfølging av etterlatte. I radioprogrammet Dagsnytt 18, 10 september 2020 er helseminister Bent Høye i studio for å kommentere og forklare den nye planen og nullvisjonen: *Nullvisjonen indikerer at det er vi som samfunn som vil jobbe med å forebygge selvmord. En nullvisjon endrer tenkingen våre om selvmord og øker fokuset på kollektivitet og det kollektive ansvaret vi alle har.* Han bruker et eksempel fra sin egen oppvekst og at da han var liten på 1970 tallet døde omkring 100 barn i trafikken hvert år. I 2019 var dette tallet null og at en innført nullvisjon om antall drepte i trafikken har vært avgjørende for å få det til. Høye sier videre: *Det er en overgang fra en individtenking til tenking på hva et samfunn kan gjøre. Da jeg var liten lærte vi at vi måtte se til høyre og venstre før vi gikk over veien. Når vi innførte null visjonen begynte vi å tenke på hva er det med veiene som skaper farlige situasjoner? Hva er det med hekkene, hva er det med bilene, hva er det fartsgrensene?* Som killjoy snakkes det videre om mer kunnskap, verktøy, støtte- og sikringssystemer for overlevelse. Det er bra, fantastisk flott! Imidlertid er de fleste som tar selvmord ikke del i hjelpeapparatet. De er ennå ikke sett.

Synes du det var vanskelig å lese? Rhizomer er det tror jeg. Metode er enkelt, utfolding, folding, er vanskelig. Derfor er stilen kort og lang, avbrutt og til dels ugrammatisk, gjentakende og porøs, alt og ingenting, ugjennomtrengelig. Det er hensikten og slik jeg ser det skrivingens ontologi. Skrivingen som vannet som sildrer nedover og stadig danner nye balansepunkt. Ikke lese for å forstå hver detalj, men lese for å kjenne og la virke. Lese intuitivt, affektivt og praktisk.

Jeg startet to ganger og nå slutter jeg to ganger: Selvkritikk, ja hva er vitsen med det? – punktet og stedet som ”reveals its reverse side as a positive principle of

⁵ <https://napha.no/content/24430/Ny-plan-for-a-forebygge-selvmord-og-na-nullvisjon>

nonconsistency that dissolves it”; Ja, jeg dikter derfor videre med disse mennene også, jeg snubler videre med dem i feministisk teori, verken kritisk eller defensiv. Det er intet forsøk på å lene meg på andre, på tradisjoner, men selvfølgelig er det det, men uviktig. Intet forsøk på å illustrere eller legitimere. Jo da, men uviktig. Mangfoldet rommes i meg. Jeg dikter de ordene fra en mann. Bare alt og intet, alle og ingen. Alt å tenke, dikte videre med for meg, for deg, for oss. *Du kjære venn som skriver. Vår lille datter.* Forhåpentligvis kan min dikting da ta meg dit hvor “desire is shifted into the order of production, related to its molecular elements, and where it lacks nothing, because it is defined as the *natural and sensuous objective being*, at the same time as the Real is defined as *the objective being of desire* (Deleuze and Guattari, 2004b, s. 342, kursiv i original). En forskning hvor kjønn er alt og intet, alt og ingenting. Jeg er min egen empiri. På din side og min, vår. Skrivning er ikke uten bias, men bevegelser hvor vi kan bli materielt identifiserbare objekter for hverandre og hvor vi hver og en har mulighet for å skape en eller annen form for – hold deg fast i dikting-avindividualisert agentskap i et øyeblikk. *Jeg ser deg nå. Jeg må se deg igjen og igjen.* Våre kjønn og posisjoner virtualiseres i immanens og er mer en skapt biologisk og sosialt. Slik sett er dikting en måte å diskutere verdier på og spørre om hvilke utdanningsmessige verdiparadigmer vi beveger oss i og mot? Jeg dikter meg på barnets side.

Hva er det som skaper?

I pausen mellom to ord

Jeg er intet

Intet er her

Null er intet

Jeg er et dikt

Jeg dikter, order inkludering

Skriver varme på papir

Mangfoldet rommes i meg

Skal vi danse?

Referanser

- Ahmed, S. (2017). *Living a Feminist Life*. Duke University Press.
- Bosteels, B. (1998). From text to territory: Félix Guattari's cartographies of the unconscious. I E. Kaufman & K.L. Heller (Red.), *Deleuze and Guattari: New mappings in politics, philosophy and culture* (s. 145-174). University of Minnesota Press.
- Deleuze, G. (1993). *The Fold: Leibniz and the Baroque*. University of Minnesota Press.
- Deleuze, G. (2006). *Immanence: A life in two regimes of madness: Texts and interviews 1975-1995*, (Ed. D. Lapoujade). Semiotex(e).
- Deleuze, G. & Guattari, F. (2004a). *A thousand plateaus: Capitalism and schizophrenia*. Continuum.
- Deleuze, G. & Guattari, F. (2004b). *Anti-Oedipus: Capitalism and schizophrenia*. Continuum.
- Deleuze, G. & C. Parnet (1987). *Dialogues*. Columbia University Press.
- Grosz, E. (2017). *The incorporeal. Ontology, Ethics, and the Limits of Materialism*. Columbia University Press.
- Manning, E. (2015). Mot metode (Oversatt av A.B.Reinertsen). I A. M. Otterstad & A. B. Reinertsen (Eds.), *Metodefest og øyeblikksrealisme (Methodfestival and moments of realism)* (s.121-132). Fagbokforlaget.
- Massumi, B. (2013). *Semblance and Event. Activist Philosophy and the Occurent Arts*. The MIT Press
- Massumi, B. (2015). *Politics of Affect*. London: Polity Press.
- Pessoa F (2013). *The Book of Disquiet. Uroens bok*. Solum Forlag.
- Reinertsen, A. B. (2014). Becoming with data: Developing self assessing recursive pedagogies in schools and using second order cybernetics as thinking tool. *Policy Futures in Education*, 12, 321-334.
- Reinertsen, A.B. (2015). Uten store ord. Autoetnografisk etnometodologisk 3D-skriving I A. M. Otterstad & A. B. Reinertsen (Eds.), *Metodefest og øyeblikksrealisme (Methodfestival and moments of realism)* (s. 265-293). Fagbokforlaget.
- Reinertsen, A.B. (2018). Unconscious Activisms and the Subject as Critic: A Slam Articlepoem. I A. Cutter-Mackenzie et al. (red.), *Research Handbook*

on Childhoodnature, Springer International Handbooks of Education,
https://doi.org/10.1007/978-3-319-51949-4_22-1

Reinertsen, A.B. (2019). The End of Criticism Producing Unconscious: Non-personal Activist Academic Writing. I *Academic Writing and Identity Constructions: Performativity, space and territory in academic workplaces* (Thomas, L.M. & Reinertsen A.B. (Red.)). SpringerNature, Palgrave Macmillan

Reinertsen, A.B. (2020). Barnehagepedagogikk og politikk som det å vise nomadisk venting. *Nordic Studies in Education*. Vol. 40, No. 3, s. 286-304.

Semetsky, I. (2020). Exploring the Future Form of Pedagogy. I P.P. Trifonas (red.), *Handbook of Theory and Research in Cultural Studies and Education*. Springer International Handbooks of Education, http://doi.org/10.1007/978-3-030-01-4226-1_7-1

Simondon, G. (1958/2012/2017). *On the mode of existence of technical objects*. Univocal Publishing.

Whitehead, A.N. (1938). *Modes of Thought*. Free Press

Whitehead, A.N. (1978). *Process and Reality*. Free Press